

Svenska kyrkan, Alvesta församling
Box 177
342 22 Alvesta

Elektronisk delgivning

ANGÅENDE ANSÖKAN OM TILLSTÅND TILL
TILLGÄNGLIGHETSANPASSNING VID HJORTSBERGA
KYRKA, ALVESTA FÖRSAMLING, ALLBO-SUNNERBO
KONTRAKT, VÄXJÖ STIFT OCH ALVESTA KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar att, med stöd av 4 kap 3, 11 och 13 §§ kulturmiljölagen (1988:950), bifalla er ansökning om tillstånd till uppförande av ny ramp, trappa och hårdgörande av gång vid Hjortsberga kyrka och kyrkogård i enlighet med arbetsbeskrivning, upprättad av Landskaparna, daterad den 13 september 2016.

Arbetena innebär i huvudsak:

- Hårdgörning av gång mellan parkering och ramp med gråmelerad betongmarksten.
- Uppförande av en ny granitramp, med stödmur, ramp och vilplan i krysshämrad svensk granit och handledare i smide.
- Vid behov demontering av befintlig entrétrappa och uppförande av nytt, utvidgat trappplan i svensk granit med fler trappsteg. Befintligt trappplan föreslås bevaras och placeras norr om kyrkan.
- Installation av dörrautomatik på stolpe i anslutning till kyrkans port samt invändigt i vapenhuset.

Detta beslut är giltigt i 3 år från beslutsdatum.

FORNLÄMNINGAR ENLIGT 2 KAP KULTURMILJÖLAGEN

Länsstyrelsen har även granskat ärendet enligt kulturmiljölagens 2 kap om fornlämningar. Länsstyrelsen har bedömt åtgärderna som tillståndspliktiga enligt 2 kap 12 § kulturmiljölagen och kommer att hantera en tillståndsansökan inom ett separat fornlämningsärende, Länsstyrelsen dnr 431-2685-17. Detta innebär att *åtgärderna inte får påbörjas* innan Länsstyrelsen även har beslutat i fornlämningsärendet.

VILLKOR

Detaljutförande av trappa och ramp ska ske varsamt och med hänsyn till byggnadens kulturhistoriska värden i samråd med antikvarisk expert.

BESLUTDatum
2017-05-19Ärendenummer
433-5314-2016

Utgångspunkten ska vara att minimera ingrepp i kyrkobyggnadens originalutförande.

Arbetena ska utföras på ett hantverksmässigt sätt. Ifråga om arbeten som inte är detaljutformade ska samråd ske med antikvariskt medverkande. Om arbetets omfattning, utförande och inriktning väsentligt ändras under genomförandetiden ska nytt tillstånd inhämtas hos Länsstyrelsen.

Det är byggherrens ansvar att, med beaktande av de krav på kompetens som Länsstyrelsen ställt (se bilaga), se till att rätt antikvarisk kompetens anlitas. Kostnaden för antikvarisk medverkan åvilar församlingen/pastoratet.

Antikvarisk slutrapport ska insändas till Länsstyrelsen, Kulturparken Småland, församlingen, pastoratet och Antikvariskt Topografiskt Arkiv på Riksantikvarieämbetet senast 1 år efter slutfört arbetet.

Anmälan om igångsättning ska insändas till Länsstyrelsen i god tid innan arbetena påbörjas på bilagt formulär för bygganmälan.

Slutanmälan ska insändas till Länsstyrelsen på bilagt formulär för slutanmälan.

Länsstyrelsen utför del- och slutbesiktningar och ni ska i god tid avtala tid med Länsstyrelsen för dessa.

BESKRIVNING AV ÄRENDET

Er ansökan om tillstånd till uppförande av ny ramp och trappa samt hårdgörande av gång på Hjortsberga kyrkogård inkom till Länsstyrelsen den 11 oktober 2016. Bifogat till ansökan fanns arbetsbeskrivning, upprättad av Landskaparna, daterad den 13 september 2016, ett utdrag från kyrkorådets beslutsprotokoll samt ett antikvariskt utlåtande upprättat av David Fuchs, Växjö pastorat, daterat den 16 september 2016.

Den 19 april 2017 hölls ett samrådsmöte på plats. På mötet deltog representanter från Alvesta församling, kyrkorådets ordförande, Atrio arkitekter, Karl Ekberg på Tyréns samt Länsstyrelsen. Ni framförde bland annat att åtgärderna är angelägna då kyrkan används flitigt och en diskussion kring tillgängligheten i kyrkan pågått under en längre tid.

Då Hjortsberga kyrkogård har medeltida ursprung har Länsstyrelsen bedömt att åtgärderna är tillståndspliktiga enligt 2 kap 12 § i kulturmiljölagen. Ni har informerats om detta i samband med samrådsmötet den 19 april 2017.

HISTORIK

Hjortsberga kyrka och kyrkogård ligger på en förhöjning i ett annars ganska så renodlat skogslandskap, drygt en kilometer nordost om Hjortsberga samhälle.

BESLUTDatum
2017-05-19Ärendenummer
433-5314-2016

Hjortsberga socken och kyrka nämns första gången i de skriftliga källorna år 1287. På samma plats som den nuvarande kyrkan stod tidigare en medeltida träkyrka med stenkor. Den nya kyrkan uppfördes 1838-1840 i nyklassicistisk stil. Arkitekt var Samuel Enander vid ÖIÄ. Ritningarna godkändes 1834 men reviderades något under själva bygget. Trots att kyrkan stod klar 1840 invigdes den först 1853 av biskop Christoffer Isaac Heurlin.

Hjortsberga kyrka är en typisk representant för 1800-talets landsortskyrkor i klassicistisk stil, och präglas av enkelhet och symmetri i utförandet. Såväl exteriör som interiör är välbevarade både i fråga om helheten och i detaljer som fönster, dörrar, golv, inredning m.m.

Den nya kyrkogården i Hjortsberga invigdes den 16 april 1848. Kyrkogårdens äldsta del är uppdelad i sju kvarter. På 1970-talet skedde en omläggning av flera kvarter på kyrkogården från grus till gräs. Stenramar, kedjeinläggningar och häckar avlägsnas och gravstenarna riktades in i jämna rader. En grusgång lades igen. År 1980 inleddes planeringen av en kyrkogårdsutvidgning. 1989-1990 utvidgas kyrkogården åt söder med plats för både kistgravar och urngravar. Under kyrkans sakristia finns ett gravkor för släkten Lagerbielke.

MOTIVERING TILL BESLUTET

Ni önskar förbättra tillgängligheten i Hjortsberga kyrka och har under flera års tid utrett möjliga tillgänglighetsskapande åtgärder. Ansökan omfattar tillskapande av en hårdgjord yta mellan parkering och ramp, nytt utvidgat trappplan med fler trappsteg än nuvarande trappa samt uppförande av en ramp som förläggs längs tornets västra och södra sida.

Då Hjortsberga kyrka både interiört och exteriört är att betrakta som en av de bäst bevarade nyklassicistiska kyrkorna i Kronobergs län, innehar kyrkan ett högt kulturhistoriskt värde.

Ni har tagit fram en antikvarisk konsekvensanalys, av vilken det framkommer att en demontering av kyrkans ursprungliga trappa medför en bestående förändring och påverkan på kyrkobyggnadens kulturhistoriska värde. Detta föranleds av att befintlig trappa inte stämmer i måtten gentemot den nya trappan. Genom valet av gedigna material och en stilmässig anpassad utformning bedöms dock åtgärden bli acceptabel. Det gamla trappplanet föreslås bevaras och placeras i grusgången norr om kyrkan. Sammantaget bedöms förslaget i delar få en mer betydande påverkan men i sin helhet medföra måttlig negativ konsekvens för byggnadens samlade kulturvärden.

Hjortsberga kyrkogård har medeltida ursprung men lades om helt i samband med den nya kyrkans uppförande. Under 1900-talet har kyrkogårdens grusgravar lagts igen samt häckar och steninramningar avlägsnats. Kyrkogården har även utvidgats. Dock är gångsystemet till stor del oförändrat sedan 1800-talet. Länsstyrelsen har bedömt att betongmarkstenen kommer innebära en förändrad karaktär och utgör ett modernt inslag i miljön. Dock anser Länsstyrelsen att det i

BESLUTDatum
2017-05-19Ärendenummer
433-5314-2016

det här fallet rör sig om en begränsad del av kyrkogårdens gångsystem, mellan parkering och kyrkans entré, där kyrkogården vid flera tillfällen omgestaltats. Med de planerade åtgärderna förbättras tillgängligheten till kyrkan avsevärt, vilket Länsstyrelsen ställer sig positiv till.

Länsstyrelsen bedömer mot bakgrund av ovanstående att planerad åtgärd är acceptabel utifrån kulturhistorisk synpunkt och bifaller därmed föreslagna åtgärder. Med de villkor som Länsstyrelsen ställer bör planerat arbete kunna utföras utan att kulturhistoriska värden minskas eller förvanskas.

BESTÄMMELSER SOM BESLUTET GRUNDAS PÅ

Av kulturmiljölagens 4 kap framgår att:

3 § Kyrkobyggnader som är uppförda och kyrkotomter som har tillkommit före utgången av år 1939 får inte på något väsentligt sätt ändras utan tillstånd av länsstyrelsen.

I fråga om en kyrkobyggnad krävs alltid tillstånd för rivning, flyttning eller ombyggnad av byggnaden liksom för ingrepp i eller ändring av dess exteriör och interiör med dess fasta inredning och konstnärliga utsmyckning samt för ändring av dess färgsättning.

I fråga om en kyrkotomt krävs alltid tillstånd för utvidgning av tomten samt för uppförande eller väsentlig ändring av byggnader, murar, portaler eller andra fasta anordningar på tomten.

Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäligen med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras samt den dokumentation som behövs.

11 § I värden av en begravningsplats skall dess betydelse som en del av vår kulturmiljö beaktas. Begravningsplatserna skall vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas.

13 § I fråga om en begravningsplats som anlagts före utgången av år 1939 krävs tillstånd av länsstyrelsen

1. för att utvidga eller på något annat sätt väsentligt ändra begravningsplatsen,
2. för att där uppföra någon ny byggnad eller fast anordning eller riva eller väsentligt ändra befintlig byggnad eller fast anordning.

Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäligen med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras samt den dokumentation som behövs.

INFORMATION

Detta är ett beslut som enbart omfattas av bestämmelserna i kulturmiljölagen. Om tillstånd krävs enligt annan lagstiftning ska sökanden ombesörja detta i laga ordning.

BESLUT
Datum
2017-05-19

Ärendenummer
433-5314-2016

DU KAN ÖVERKLAGA BESLUTET
Se bilaga 1.

DE SOM DELTAGIT I BESLUTET

Beslutet har fattats av länsantikvarie Heidi Vassi med kulturmiljöhandläggare
Veronica Trygg som föredragande.

Heidi Vassi
Länsantikvarie

Veronica Trygg
Kulturmiljöhandläggare

Bilagor:

1. Hur man överklagar, formulär 1
2. Villkor i beslut om antikvarisk medverkan
3. Byggnmälan
4. Slutanmälan

Kopia till:

Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se

Växjö stift, maria.brynielsson@svenskakyrkan.se

Byggnadsnämnden, Alvesta kommun, samhallsplanering@alvesta.se

Kulturparken Småland, info@kulturparkensmaland.se

Bilaga 1

DU KAN ÖVERKLAGA BESLUTET

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos förvaltningsrätten. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 Växjö. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till kronoberg@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till förvaltningsrätten.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om någon annan part överklagar beslutet, till exempel en kommun eller annan myndighet, är tiden **tre veckor från det datum som står på beslutet**.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-223 70 00. Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.